

Komisja Krajowa

80-855 Gdańsk, ul. Wały Piastowskie 24
tel. 58/ 308-4480, fax /58 308-4219
sekprez@solidarnosc.org.pl

PBE/98845/916/2022

Gdańsk, 22.12.2022 r.

Szanowna Pani
Marlena Małąg
Minister Rodziny
i Polityki Społecznej

Z upoważnienia Prezydium Komisji Krajowej NSZZ „Solidarność” wnoszę następujące uwagi do projektu ustawy Ministra Rodziny i Polityki Społecznej z dnia 25 listopada 2022 r. o zmianie ustawy o pomocy społecznej oraz niektórych innych ustaw.

1. Art. 1. Zmiany w ustawie o pomocy społecznej (zw. dalej ustawą)

a) do katalogu zadań własnych gminy wprowadza się usługi opiekuńcze świadczone w formie usług sąsiedzkich. Taka forma wsparcia, jest znana od wielu lat i funkcjonuje zarówno w przestrzeni publicznej jak i w samym systemie pomocy społecznej. Intencją ustawodawcy jest nadanie tej formie wsparcia bardziej formalnego charakteru, co stanowi odpowiedź na prośby organizacji pomocowych. Niewątpliwie przyczyni się to do profesjonalizacji tej formy pomocy oraz rozwoju sektora usług opiekuńczych w naszym kraju. Należy zwrócić także uwagę na fakt, że nadanie tej formie wsparcia formalnego charakteru, wpłynie na ograniczenie szarej strefy w obszarze usług społecznych. Wątpliwości budzą jednak zapisy zawarte w zmianie 7 projektu, gdzie w art. 50 ustawy dodaje się ustęp 4b, zgodnie z którym osoby świadczące usługi sąsiedzkie muszą ukończyć szkolenie z zakresu pierwszej pomocy. Wymóg ten może ograniczyć dostęp do tego typu usług, gdyż przedłuży to proces przyznawania tej formy pomocy a także może zniechęcić opiekunów do formalizowania swojej pomocy. Tym bardziej, że ta forma pomocy jest przewidziana przede wszystkim dla seniorów, którzy nie wymagają usług opiekuńczych, a jedynie pomocy przy robieniu zakupów czy sprzątaniu mieszkania.

b) w zmianie 10 dodaje się w ustawie art. 55a do 55c, które wprowadzają możliwość prowadzenia przez Domy Pomocy Społecznej (DPS) usług wsparcia krótkoterminowego – w tym usług wsparcia dziennego do 30 dni w ciągu roku. Wsparcie krótkoterminowe nie jest zdefiniowane na gruncie obecnie obowiązujących przepisów prawa. Aktualnie usługi świadczone przez DPS mają charakter stacjonarny i zwykle długoterminowy, z uwagi na stan zdrowia ich mieszkańców. Rozszerzenie katalogu usług świadczonych przez DPS o usługi wsparcia krótkoterminowego będzie **możliwe jedynie w domach mających wolne miejsca**. Dlatego NSZZ „Solidarność” proponuje **wprowadzenie rejestru wolnych miejsc w DPS**, prowadzonego przez wojewodów, uzupełnianego na bieżąco (najlepiej raz w miesiącu). Należy przy tym wspomnieć, że dzienną opiekę świadczą aktualnie i z powodzeniem, takie jednostki opieki jak: Domy Dziennego Pobytu, Środowiskowe Domy Samopomocy, Domy Seniora czy Warsztaty Terapii Zajęciowej. Dezorganizowanie pracy DPS nową formą opieki, jaką ma być pobyt dzienny, trudno uznać za udaną próbę deinstytucjonalizacji tej formy wsparcia.

Jak pokazał czas pandemii, mieszkańcy DPS są bardziej narażeni na infekcje, zatem zwiększenie rotacji w DPS oraz pobyt osób przybywających tam jedynie w ciągu dnia może wpłynąć niekorzystnie na stan zdrowia podopiecznych przebywających stale. Zdaniem NSZZ „Solidarność” w projekcie brakuje propozycji zapobiegającej nadmiernemu kontaktowi stałych mieszkańców DPS z podopiecznymi przebywającymi krótkoterminowo. Z projektu także nie wynika, czy miejsca pobytu krótkoterminowego mają być tworzone w zamian za wolne miejsca pobytu długoterminowego, czy obok nich. W tym drugim przypadku, dodatkowe miejsca będą tworzyć dodatkowe koszty, co może zniechęcać organizatorów usług opiekuńczych do ich tworzenia o ile nie zostaną zapewnione odpowiednie dodatkowe środki na ich tworzenie. Zwracam uwagę, że Ocena Skutków Regulacji nie przewiduje żadnych kosztów powstałych w wyniku proponowanych zmian. W OSR wspomina się natomiast, że gminy będą mogły wykorzystać program MRiPS „Opieka wychnieniowa”, który ogłaszany jest na rok i nie gwarantuje stabilnego finansowania.

c) Kolejną wątpliwością zdaniem NSZZ „Solidarność” jest zapis projektowanego art. 55b ust.7 – (...) *przyznanie usług wsparcia krótkoterminowego, nie wymaga przeprowadzenia wywiadu środowiskowego, chyba że powstaną wątpliwości (...)*, który wydaje się sprzeczny z projektowanym art. 55a ust. 3, gdzie (...) *rodzaj i zakres usług wsparcia krótkoterminowego jest uzależniony od sytuacji osoby wymagającej wsparcia oraz jej indywidualnych potrzeb (...)*. Nie da się tego stwierdzić bez przeprowadzenia wywiadu środowiskowego i analizy dokumentów medycznych. Praktyka dowodzi, że wywiady środowiskowe i tak będą przeprowadzane. Zatem przepis projektowanego art. 55b ust.7 powinien zostać usunięty,

podobnie zapisy zawarte w art. 55b ust. 5 i 6. Usługi oczywiście przyznaje się na wniosek, ale już dokumentowanie dochodów i sytuacji osobistej powinno wchodzić w zakres wywiadu środowiskowego.

d) zmiana 14 dodaje w art. 67 ustawy 2b, w którym jest mowa o wydaniu pierwszego zezwolenia na działalność gospodarczą w zakresie prowadzenia placówki zapewniającej całodobową opiekę na czas określony – 1 roku, kolejne zezwolenie wydaje się na czas nieokreślony. Okres 1 roku ma być okresem próbnym dla podmiotu prowadzącego tą działalność. Zdaniem NSZZ „Solidarność” czas ten powinien wynosić co najmniej 2 lata, tak by przynajmniej zakończyć dwa pełne cykle budżetowe. To pozwoli na pełną i obiektywną ocenę działalności danego podmiotu, jego sprawności zarządzania, ale również opieki nad podopiecznymi. Nie chodzi o to by utrudniać prowadzenie działalności, ale by wyciągać wnioski z dotychczasowych doświadczeń w tym zakresie.

2. Projektowany art. 2 wprowadza zmiany w ustawie z dnia 27 sierpnia 2004 r. o świadczeniach opieki zdrowotnej finansowanych ze środków publicznych:

a) zmienia się brzmienie art. 7 ust.4 ustawy, wprowadzając zasadę, że dotacja z budżetu państwa na działania własne gminy w zakresie wydawania decyzji i przeprowadzania wywiadu środowiskowego ma być przeznaczona na wynagrodzenia i dodatki do wynagrodzeń dla osób realizujących te zadania na poziomie **nie mniejszym niż 80%** otrzymanej dotacji. Stanowi to częściową realizację postulatów środowiska pracowników pomocy społecznej, w zakresie wzrostu wynagrodzeń, głównie pracowników Ośrodków Pomocy Społecznej, ale nie rozwiązuje to całkowicie problemu. Zdaniem NSZZ „Solidarność” powinny one dotyczyć całego środowiska, a nie ponownie niektórych grup zawodowych (pracowników socjalnych zatrudnionych w OPS). Taka propozycja wywołuje niepotrzebne antagonizmy i frustrację pominiętych grup zawodowych (opiekunów zatrudnionych w DPS).

Jednocześnie, zdaniem NSZZ „Solidarność”, istnieje głęboka obawa, że w związku z brakiem przewidzianego trwałego finansowania zaproponowanych nowych rozwiązań nie przyniosą one oczekiwanych efektów. Bowiem **zasady finansowania tej formy opieki z programu okresowego** (Korpusu Wsparcia Seniorów na okres od 1 stycznia do 31 grudnia 2022 r. budżet programu 80 mln zł) są **bardzo niestabilnym źródłem finansowania pomocy, choćby z powodu np.: ryzyka wygaszenia tego projektu z końcem 2022 roku, która również ogranicza się do prowadzenia działań opiekuńczych jedynie do grupy 65+.**

Zdaniem NSZZ „Solidarność” zaproponowane w projekcie ustawy kierunki działań są oczekiwane i potrzebne, gdyż przyczynić się mogą do rozwoju sektora usług społecznych w naszym kraju. Jednak propozycje w zakresie finansowania tych usług budzą duże wątpliwości i tworzą barierę akceptowalności, a tym samym mogą wyhamować oczekiwany postęp.

Z poważaniem

Członek Prezydium Komisji Krajowej
NSZZ „Solidarność”

Henryk Nakonieczny